

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Гуманітарно-економічний факультет
Кафедра економіки, підприємництва та фінансів**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
27 березня 2020

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
«Комплексний іспит за фахом підготовки»

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 051 Економіка

Бердянськ - 2020

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Зміст програми.....	5
3. Критерії оцінювання	14
4. Список рекомендованої літератури.....	16

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вступного фахового випробування для вступу на здобуття освітнього ступеня магістра: з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені бакалавра та освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліста, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності 051 «Економіка» в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Форма вступного екзамену – тестування.

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Загальна кількість завдань тесту – 90.

Час виконання тесту – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест за фахом підготовки складається із завдань двох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–85). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний.
2. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№ 86–90).

Приклад тестового завдання

1. Фінансові відносини охоплюють:

- 1) сферу матеріального виробництва;
- 2) невиробничу сферу;
- 3) як виробничу, так і невиробничу сфери.
- 4) варіанти відповіді 1), 2) і 3) правильні

87. Визначте рівноважну ціну і рівноважний обсяг продажу, якщо функція попиту на даний товар

$$5) QП = 10 - Ц \quad QПР = - 5 + 2Ц,$$

де QП, QПР – відповідно обсяг попиту і пропозиції в тис. шт. за рік, Ц – ціна, грн.

Перелік дисциплін, що виносяться на комплексний іспит за фахом підготовки:

1. Економічна теорія;
2. Мікроекономіка;
3. Макроекономіка;
4. Економіко-математичне моделювання.

Вимоги до відповіді вступника

Під час тестування вступник повинен показати:

- а) чітке знання означень, економічних понять, термінів, формулювань правил, передбачених програмою;

- б) вміння точно і стисло висловити думку в усній й письмовій формі, використовувати відповідну символіку;
- в) наявність вмінь і навичок, передбачених державними стандартами, вміння застосовувати поняття, методи і факти при розв'язування практичних задач і вправ.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 2.1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Тема 1. Економічна теорія як наука.

Економічна теорія та предмет її вивчення. Місце економічної теорії в системі наук. Функції економічної теорії. Зародження та основні етапи розвитку економічної теорії.

Економічні суб'єкти та економічні об'єкти. Економічні закони та економічні категорії.

Тема 2. Економічні потреби та економічні інтереси.

Економічні потреби, їх сутність та види. Класифікація економічних потреб. Закон зростання потреб. Взаємозв'язок виробництво – потреби.

Теорії потреб і мотиваційно-стимуляційний механізм.

Економічні інтереси, їх сутність, види та взаємодія. Благо як засіб задоволення потреб. Корисність благ. Закон насичення потреб. Економічні суперечності та шляхи їх розв'язання.

Тема 3. Суспільне виробництво і його результати.

Виробництво як процес суспільної праці. Поняття суспільного виробництва і його прості елементи. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Суспільний поділ праці та його форми. Виробництво, розподіл, обмін, споживання.

Основні економічні фактори (ресурси) виробництва, їх взаємодія. Закон відносної обмеженості економічних ресурсів.

Економічна теорія про місце людини в суспільному виробництві, результативність виробництва та її показники.

Суспільне виробництво та суспільне багатство.

Тема 4. Типи економічних систем. Відносини власності.

Економічні системи. Зміст та структурні елементи економічної системи. Функціонування суб'єктів системи в єдності прав, обов'язків та відповідальності.

Типи і моделі економічних систем. Традиційна система. Ринкова економіка вільної конкуренції. Монополія та державно-монополістичний капіталізм. Сучасна ринкова економіка. Соціально-орієнтована ринкова економіка.

Моделі організації національних господарств.

Змішана економічна система. Командно-адміністративна система. Закономірності переходу від однієї економічної системи до іншої. Перехідні економічні системи.

Правовий та економічний зміст власності. Суб'єкти та об'єкти відносин власності. Власність в різних економічних системах. Різноманітність форм

власності та форм господарювання. Різновиди індивідуальної та колективної форм власності. Особливості акціонерної форми власності. Інтелектуальна власність.

Еволюція відносин власності. Новітні тенденції у розвитку відносин власності.

Тема 5. Теорія грошей. Інфляція.

Генезис форм організації суспільного виробництва. Натуральне виробництво. Товарне виробництво: умови виникнення, розвиток та типи. Суперечності товарного виробництва.

Товар і його властивості. Поняття товару. Відмінність товару від продукту. Властивості товару: споживна вартість, мінова вартість, вартість. Цінність товару. Корисність товару, її вимір. Закон спадної корисності.

Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають. Індивідуальна і суспільна вартість. Закон вартості, його зміст та функції.

Нове в розумінні сутності товару та форм його реалізації. Специфіка послуги як товару. Інформація як товар.

Виникнення, суть та функції грошей. Різноманітність форм грошей.

Закон кількості грошей в обігу. Теорії грошей. Металістична та номіналістична теорія. Кількісна теорія грошей. Теорія грошей Карла Маркса. Сучасні теорії грошей. Історія грошей України.

Інфляція. Види інфляції. Причини інфляції в Україні. Наслідки інфляційних процесів. Рівень інфляції. Показники інфляції: індекс та темп інфляції.

Тема 6. Ринок і його інфраструктура.

Об'єктивні умови виникнення ринку та його сутність. Поняття ринку, його характерні риси, основні принципи функціонування та етапи розвитку. Функції ринку. Переваги та недоліки ринкового механізму. Сучасні теорії ринку.

Структура, види та сегментація ринків. Критерії класифікації ринків. Ринки факторів виробництва. Тіньовий ринок.

Суб'єкти ринку: домогосподарства, фірми, держава. Зовнішньоекономічні суб'єкти. Система посередників. Взаємозв'язок суб'єктів ринку.

Становлення ринкових відносин в Україні. Інфраструктура ринку: зміст та структура. Біржа як елемент ринкової інфраструктури, її види та функції. Банки та небанківські інституції. Валютна біржа. Формування інфраструктури ринку в Україні.

Тема 7. Фінансово-кредитна система в ринковій економіці.

Суть і види фінансів. Фінансова система

Державний бюджет і його структура. Дефіцит державного бюджету і державного боргу.

Суть і структура податків. Принципи і форми оподаткування.

Кредитна система. Суть і функції кредиту.

Структура банківської системи.

Грошово-кредитна політика: цілі і інструменти.

Тема 8. Підприємство і підприємництво.

Поняття підприємництва, його ознаки та функції. Економічна основа підприємництва.

Суть, ознаки та розміри підприємств. Організаційно-правові форми підприємств.

Принципи та передумови підприємництва.

Тема 9. Витрати та доходи виробництва.

Економічні витрати. Класифікація витрат підприємства. Собівартість. Склад витрат, які включають до собівартості.

Дохід підприємства та його форми. Джерела утворення та економічна роль прибутку. Показники ефективності підприємництва.

Заробітна плата: суть, функції, форми та системи.

Тема 10. Відтворення та зайнятість трудових ресурсів.

Поняття відтворення, його види. Трудові ресурси, зайнятість.

Безробітні, форми безробіття. Вплив безробіття на економіку.

Тема 11. Макроекономічна нестабільність та економічне зростання.

Циклічність розвитку економічних процесів. Цикли ділової активності, їх види.

Державне антикризове регулювання економіки.

Теорія безробіття. Причини безробіття. Закон Оукена. Природний рівень безробіття. Сучасні методи боротьби з безробіттям.

Тема 12. Держава в економічній системі.

Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція. Економічні функції держави.

Фінансова система. Суть і структура фінансової системи. Державний бюджет.

Податки. Елементи системи оподаткування. Крива Лаффера. Функції податків.

Тема 13. Світове господарство та місце в ньому України.

Сутність, етапи становлення та основні риси світового господарства. Сучасна структура світового господарства.

Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми. Світова торгівля: сутність та структура. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Торговельна політика, її види та інструменти. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі.

Міжнародні кредитні відносини і механізм їх регулювання.

Міграція населення і світовий ринок праці. Сутність і причини, форми і тенденції розвитку міграції робочої сили. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.

Розділ 2.2 МІКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. Вступ до мікроекономіки.

Предмет мікроекономіки. Методологія мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти мікроекономіки. Моделі мікроекономіки. Мікросистема. Ринкове середовище.

Тема 2. Теорія поведінки споживача та граничної корисності. Аналіз поведінки споживача.

Поняття корисності блага. Сукупна та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Основні припущення теорії споживання. Криві байдужості. Гранична норма заміщення. Бюджетні обмеження. Лінія можливостей споживача. Вибір (рівновага) споживача: ординалістський підхід. Кардиналістська теорія споживання. Ефект доходу. Ефект заміщення. Аналіз поведінки споживача на ринках України та Північного Приазов'я.

Тема 3. Теорія попиту та пропозиції.

Поняття попиту. Попит на товари і послуги та його чинники. Поняття пропозиції. Пропозиція товарів та послуг. Чинники пропозиції. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага. Різновиди ринкової рівноваги.

Тема 4. Еластичність попиту та пропозиції. Теорія еластичності.

Поняття еластичності. Еластичність попиту. Фактори, що впливають на еластичність попиту. Види еластичності. Перехресна еластичність. Еластичність пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції. Графіки еластичності.

Тема 5. Витрати виробництва.

Виробництво продукції. Виробнича функція. Короткостроковий період. Довгостроковий період. Виробництво з одним фактором виробництва та з двома змінними факторами. Ефект масштабу. Сутність і кваліфікація витрат виробництва. Витрати в короткостроковому періоді. Витрати в довгостроковому періоді. Графіки витрат.

Тема 6. Фірма в системі ринкових відносин.

Поняття фірми. Основні форми організації підприємництва. Організаційна структура бізнесу. Стратегія розвитку фірми. Теорія управління фірмою – менеджмент. Основні функції менеджменту. Оперативне, тактичне та стратегічне управління фірмою. Маркетинг, як інструмент комерційної діяльності фірми. Розвиток маркетингу. Сегментування ринку товарів та послуг. Вивчення ринку товарів та послуг. Ринкові відносини, фірми та їх особливості у Північному Приазов'ї.

Тема 7. Ринок досконалої конкуренції.

Прибуток – рушійна сила виробництва продукції. Поняття конкуренції. Ринкова структура ринку досконалої конкуренції. Визначення обсягу виробництва конкурентного підприємства. Поняття конкурентного середовища. Поведінка підприємств в умовах досконалої конкуренції. Встановлення конкурентних цін на продукти.

Тема 8. Ринок монополістичної конкуренції.

Особливості ринку монополістичної конкуренції. Диференціація товару. Крива граничного доходу. Максимізація прибутку підприємства в умовах короткострокового періоду. Соціальні втрати монополістичної конкуренції. Сегментація ринку. Нецінова конкуренція. Модель Е.Х. Чемберлена.

Тема 9. Монопольний ринок.

Монополія: ринкова структура та її сутність. Поведінка підприємств в умовах монополії. Визначення обсягу виробництва і ціни монополістом. Монопольна влада та її вимірювання. Суспільні втрати монопольної влади. Антимонопольна політика в Україні.

Тема 10. Олігополістичний ринок.

Поняття олігополії. Характеристика олігополії. Характеристика та зміст моделей олігополії. Дуополія Курно. Олігопольний ринок. Олігопольна взаємозалежність. Цінова війна. Жорсткість цін. Картельна домовленість. Лідерство в цінах. Часткова монополія. Практика стримування цін. Ціноутворення при олігополії.

Тема 11. Ринок праці.

Поняття ринку праці. Особливості ринку праці в Україні та Північному Приазов'ї. Криві попиту та пропозиції робочої сили. Людський капітал. Професійні спілки. Заробітна плата. Основні категорії населення. Безробіття. Причини та види безробіття. Природний рівень безробіття. Добровільне та вимушене безробіття. Соціальні та економічні наслідки безробіття. Державна політика з боротьби з безробіттям.

Тема 12. Ринок землі.

Поняття ринку землі. Рента. Диференційована рента. Капіталізоване значення ренти. Ринок позичкового капіталу. Особливості ринку праці в Україні та Північному Приазов'ї.

Тема 13. Ринок капіталу.

Поняття капіталу та ринку капіталу. Попит на капітал. Попит на інвестиції. Інструменти ринку капіталу. Процент. Рівноважна ставка відсотка. Похідний капітал. Поняття дисконтування. Ставка дисконту. Вартість капіталу.

Розділ 2.3. МАКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. Макроекономіка, як наука.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Головні ознаки економічної системи. Особливі риси окремих економічних систем: ринкова економіка, командно-адміністративна економіка, змішана економіка. Основні агрегати, що характеризують економічну систему. Причинно-наслідковий механізм функціонування та розвитку національної економіки як предмет макроекономіки. Позитивна й нормативна функція макроекономіки.

Методологія макроекономіки. Сходження від абстрактного до конкретного як метод пізнання причинно-наслідкового механізму функціонування та розвитку національної економіки. Моделювання як головний метод відображення фактичної поведінки економіки. Сутність математичних та графічних моделей. Ендогенні й екзогенні змінні. Припущення «за інших незмінних умов». Запаси і потоки. Короткостроковий і довгостроковий періоди.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Методи обчислення ВВП. Виробничий метод, розподільний метод, метод кінцевого використання. Аналітична формула ВВП за категоріями кінцевого використання. Обчислення валового національного доходу та валового національного наявного доходу.

Номінальний і реальний ВВП. Базовий і поточний періоди, фактичні (поточні) та

порівнянні (постійні) ціни. Індекс цін, індекс споживчих цін, індекс цін ВВП (дефлятор ВВП). Відмінність між індексом споживчих цін і дефлятором ВВП. Дефлювання та інфлювання. Обчислення зміни номінального ВВП за рахунок зміни реального ВВП і зміни рівня цін.

Тема 3. Ринок праці.

Механізм ринку праці. Неокласична теорія ринку праці. Неокласична функція попиту на працю. Неокласична функція пропозиції праці. Графічна інтерпретація неокласичної моделі ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Кейнсіанська функція попиту на працю. Кейнсіанська функція пропозиції праці. Графічна інтерпретація кейнсіанської моделі ринку праці.

Втрати від безробіття. Витрати, що пов'язані з природним безробіттям. Втрати від циклічного безробіття. Відставання фактичного ВВП від потенційного ВВП (розрив ВВП). Закон Оукена. Визначення потенційного ВВП на основі розриву ВВП. Визначення впливу безробіття на динаміку ВВП.

Тема 4. Товарний ринок.

Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від ринкового попиту. Крива сукупного попиту. Сукупна пропозиція. Довгострокова сукупна пропозиція та її теоретичний інструментарій. Графічна модель довгострокової сукупної пропозиції

Основна модель короткострокової сукупної пропозиції. Гіпотези теоретичного інструментарію основної моделі короткострокової сукупної пропозиції. Функція короткострокової сукупної пропозиції. Нецінові чинники короткострокової сукупної пропозиції: ресурсові ціни, продуктивність ресурсів, субсидії підприємствам і податки на підприємства. Модель AD-AS як базова модель економічної рівноваги. Короткострокова і довгострокова рівновага. Механізм відновлення економічної рівноваги, що порушується коливаннями сукупного попиту.

Тема 5. Грошовий ринок.

Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошова база та її компоненти: готівка і банківські резерви, обов'язкові й надлишкові резерви. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей.

Попит на гроші. Класичний підхід до функції попиту на гроші. Рівняння грошового попиту кількісної теорії грошей. Кембриджські економісти про функцію попиту на гроші. Кейнс про мотиви попиту на гроші. Процентна ставка і альтернативна вартість зберігання грошей. Кейнсіанське рівняння попиту на гроші. Швидкість обігу грошей. Фрідменська функція попиту на гроші. Кейнсіанська функція попиту на гроші.

Тема 6. Інфляційний механізм.

Причини та наслідки інфляції. Кейнсіанська теорія щодо причини інфляції та її недоліки. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетаристський підхід та позиція кейнсіанців. Чинники інфляції попиту. Чинники інфляції витрат. Інфляційні очікування. Основні наслідки високої інфляції.

Інфляція і безробіття. Ранній варіант кривої Філіпса. Сучасна крива Філіпса та її відмінність від раннього варіанту. Рівняння кривої Філіпса та сутність її складових.

Інфляція повної зайнятості та переміщення кривої Філіпса. Крива Філіпса як аналітичний засіб стабілізаційної політики. Крива Філіпса у довгостроковому періоді.

Тема 7. Споживання домогосподарств.

Доходи домогосподарств як джерело споживання. Доходи і витрати домогосподарств у моделі економічного кругообігу. Особистий дохід у приватній закритій економіці та його складові. Особистий наявний дохід у приватній закритій економіці: його кількісна визначеність та розподіл. Заощадження та споживання домогосподарств. Теперішня вартість майбутніх грошей і майбутня вартість теперішніх грошей.

Кейнсіанська функція споживання. Сучасна модифікація кейнсіанської функції споживання. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Чинники, що впливають на граничну схильність до споживання. Середня схильність до споживання та заощаджень. Індуційоване та автономне споживання. Чинники автономного споживання: багатство, запозичення.

Функції споживання з урахуванням фактора часу. Теорія Фішера про міжчасовий вибір споживача. Вплив на споживання поточного доходу, заощаджень та позик. Гіпотеза життєвого циклу Модільяні.

Тема 8. Приватні інвестиції.

Інвестиції в основний капітал. Проста інвестиційна функція. Процентна ставка і прибутковість інвестиційних проектів. Бухгалтерський метод визначення прибутковості інвестиційних проектів. Метод чистої дисконтованої вартості. Графічна інтерпретація простої інвестиційної функції. Зміна автономних інвестицій та її графічна інтерпретація. Чинники автономних інвестицій: технічний прогрес, рівень забезпеченості основним капіталом, податки на підприємців, ділові очікування. Модель простого акселератора.

Заощадження та інвестиції. Заощадження як джерело і фінансове обмеження інвестицій. Залежність заощаджень від доходу. Рівновага між заощадженнями та інвестиціями як закон-тенденція. Класичний механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Структура заощаджень приватної закритої економіки. Роль фінансової системи в трансформації заощаджень в інвестиції. Фінансові ринки, облігація, звичайна акція. Фінансові посередники.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП.

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «витрати—випуск». Фактичні та заплановані витрати. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення—ін'єкції». Заплановані та незаплановані інвестиції. Модель «заощадження—інвестиції».

Мультиплікатор витрат. Індуційовані й автономні витрати. Алгебраїчна модель простого мультиплікатора та його сутнісне визначення. Механізм мультиплікації автономних витрат. Ефект мультиплікатора та його математична і графічна інтерпретація. Сукупні витрати і потенційний ВВП.

Тема 10. Економічна динаміка.

Модель Солоу. Основні передумови моделі Солоу. Вплив нагромадження капіталу на капіталоозброєність. Умови формування стійкої капіталоозброєності.

Вплив приросту населення на капіталоозброєність. Граничні інвестиції. Вплив технічного прогресу на капіталоозброєність через зростання ефективності праці. Технічний прогрес як нескінченний фактор економічного зростання. Золоте правило нагромадження капіталу.

Джерела економічного зростання. Внесок факторів виробництва в економічне зростання. Рівняння, що описує внесок капіталу і праці у приріст продукту. Внесок технічного прогресу в приріст продукту. Рівняння, що описує економічного зростання з урахуванням усіх факторів. Залишок Солоу.

Економічні цикли. Сутність та структура економічного циклу. Характеристика фаз економічного циклу. Два напрями теорій економічного циклу. Основні теорії економічного циклу. Модель мультиплікатора-акселератора.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Роль держави в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу з урахуванням держави. Валові та чисті податки. Державні видатки. Позики уряду. Перерозподільна функція держави. Стабілізаційна функція держави.

Вплив держави на умови формування економічної рівноваги. Модель економічної рівноваги за методом «витрати—випуск». Трансформація функції споживання з урахуванням держави. Модель економічної рівноваги за методом «вилучення—ін'єкції». Вплив держави на кількісну визначеність приватних заощаджень.

Дискреційна фіскальна політика. Вплив державних закупівель на ВВП. Мультиплікатор витрат у змішаній закритій економіці. Вплив чистих податків на ВВП. Мультиплікатор податків. Спільний вплив фіскальних інструментів на ВВП і державний бюджет. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку недискреційної фіскальної політики в умовах падіння та зростання обсягів виробництва. Ефект гальмування динаміки ВВП.

Монетарна політика в моделі AD-AS. Монетарна політика на основі каналу «процентна ставка — інвестиції». Наслідки впливу на економіку стимулюючої монетарної експансії в короткостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Наслідки впливу на економіку монетарної експансії в довгостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Нейтральність грошей у довгостроковому періоді.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність.

Валютний курс. Валюта та її види. Номінальний валютний курс і способи котирування валюти. Чинники, що впливають на номінальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Фіксований і плаваючий валютний курс. Модель реального валютного курсу. Реальний валютний курс і умови торгівлі. Двосторонній і багатосторонній валютний курс.

Вплив зовнішньої торгівлі на економіку. Вплив зовнішньої торгівлі на умови формування рівноважного ВВП, обчисленого за методом «витрати—випуск». Гранична схильність до імпорту. Функція споживання у відкритій економіці. Вплив зовнішньої торгівлі на умови формування економічної рівноваги, визначеної за методом «вилучення—ін'єкції». Країна як чистий дебітор або як чистий кредитор. Чинники, що впливають на чистий експорт. Функція чистого експорту. Вплив чистого експорту на ВВП, мультиплікатор витрат у відкритій економіці.

Розділ 2.4. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Тема 1. Концептуальні аспекти математичного моделювання економіки.

Економіка як об'єкт моделювання. Особливості та принципи математичного моделювання економічних систем і процесів. Системні характеристики. Елементи класифікації економіко-математичних моделей. Випадковість і невизначеність процесів економічних систем. Адекватність економіко-математичних моделей.

Тема 2. Основні поняття теорії та методів оптимізації.

Сутність оптимізаційних моделей і методів. Математична постановка оптимізаційних задач. Класифікація задач математичного програмування.

Тема 3. Нелінійні оптимізаційні моделі та методи.

Економічна постановка задач, що приводять до нелінійних оптимізаційних моделей. Геометрична інтерпретація задачі нелінійного програмування. Основні труднощі розв'язування задач нелінійного програмування.

Тема 4. Стохастичне програмування.

Поняття про стохастичне програмування. Загальна математична постановка задачі стохастичного програмування.

Тема 5. Динамічне програмування.

Поняття про динамічне програмування. Економічні задачі, які вирішуються за допомогою методу динамічного програмування.

Тема 6. Основні поняття теорії матричних ігор.

Матричні ігри двох осіб. Платіжна матриця. Гра в чистих стратегіях. Мінімаксні стратегії. Сідлова точка. Змішані стратегії. Основна теорема теорії ігор. Зведення задачі гри двох осіб до задачі лінійного програмування. Гра як математична модель конфлікту. Коаліційні ігри.

Тема 7. Аналіз ризику та методи його оцінювання.

Аналіз та управління ризиком в економіці Система показників кількісного оцінювання ступеня ризику. Методи оцінювання.

Тема 8. Гра в динамічній формі.

Матричні ігри двох осіб. Платіжна матриця. Гра в чистих стратегіях. Мінімаксні стратегії. Сідлова точка. Змішані стратегії. Основна теорема теорії ігор. Зведення задачі гри двох осіб до задачі лінійного програмування. Гра як математична модель конфлікту. Коаліційні ігри.

Тема 9. Поняття регресійного та кореляційного аналізу.

Функціональна та стохастична залежність. Кореляційний зв'язок між економічними величинами. Етапи проведення регресійного аналізу. Ендогенні, екзогенні змінні. Теоретична та емпірична лінії регресії. Використання методу найменших квадратів для побудови регресійних моделей курортно-рекреаційних закладів.

Тема 10. Основні поняття та особливості імітаційного моделювання.

Основи імітаційного моделювання. Етапи імітаційного моделювання. Приклади імітаційного моделювання.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	0	43	108
1	66	44	109
2	67	45	110
3	68	46	111
4	69	47	112
5	70	48	113
6	71	49	114
7	72	50	115
8	73	51	116
9	74	52	117
10	75	53	118
11	76	54	119
12	77	55	120
13	78	56	121
14	79	57	122
15	80	58	123
16	81	59	124
17	82	60	125
18	83	61	126
19	84	62	127
20	85	63	128
21	86	64	129
22	87	65	130
23	88	66	131
24	89	67	132
25	90	68	133
26	91	69	134
27	92	70	135
28	93	71	136

29	94	72	137
30	95	73	138
31	96	74	139
32	97	75	140
33	98	76	141
34	99	77	142
35	100	78	143
36	101	79	144
37	102	80	145
38	103	81	146
39	104	82	147
40	105	83	148
41	106	84	149
42	107	85	150

Від 86-го до 90-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 10 балів у залежності від повноти відповіді.

7,6 – 10 балів – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

5,1 – 7,5 балів – завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

2,6 – 5 балів – завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

0 – 2,5 балів – завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у розрахунках або оформленні.

Отже, за 5 завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю вступник може набрати від 0 до 50 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 0 до 200) формується за формулою:

$$\mathbf{КО = 3Т + ВТ},$$

де **3Т** – бали за виконання завдань тесту з вибором однієї правильної (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання завдань тесту відкритої форми з розгорнутою відповіддю (від 86-го до 90-го).

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

1. Економічна теорія : навч. посіб / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. Л.С. Шевченко. – 2-ге вид. – Харків: Право, 2019. – 268 с.
2. Економічна теорія : підручник / за ред. В. М. Тарасевича. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 784 с.
3. Кокарев І. В. Основи економічної теорії : курс лекцій / І. В. Кокарев. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 220 с.
4. Круш П. В., Кожемяченко О. О. Національна економіка: регіональний і муніципальний вимір. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 320 с.
5. Мацелюх Н. П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посібник / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр учб. літ., 2016. – 226 с.
6. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 240 с.

ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

1. Базилінська, О. Я., Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посіб. для ВНЗ. Київ, 2016. 349 с.
2. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навч. посіб. / Мацелюх Н. П. та ін. Ірпінь, 2018. 298 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Мікроекономіка» для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації Міжнародна економіка» та «Економічна кібернетика» денної форми навчання. К., 2016. 150 с.
4. Кравчук Ю.Б. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків, 2016. 133 с.
5. Мікроекономіка: підручник / уклад. В. М. Лич, П. М. Куліков, Б. Е. Головаш, В. В. Гончаров. Київ, 2018. 96 с.
6. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навч. посіб. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, 2015. 348 с.

ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: у 2-х кн.: Кн. 1: Вступ до аналітичної економії; Макроекономіка: підручник / за ред. С.М. Панчишина, П.І. Острроверха. — 2-е видання. — К. : Знання, 2013. — 615 с.: іл.
2. Корсікова, Н.М. Макроекономіка: навчальний посібник для ст-ів ВНЗ / Н М Корсікова. — Львів : Магнолія-2006, 2019. — 240 с.: іл.

3. Білецька, Л.В. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : підручник для ст-тів ВНЗ / Л.В. Білецька, О.В. Білецький, В.І. Савіч. — К. : Центр учбової літератури, 2017. — 664 с.: іл.
4. Макроекономіка : базовий курс [Електронний ресурс] : навч. посіб. / [проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін.] — К. : КНЕУ, 2016. — 254с.
5. Івашина О.Ф. Макроекономіка: навчальний посібник для самостійної роботи і контролю знань / О.Ф. Івашина, Р.Ю. Олексієнко, С.Ю. Івашина.— Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2014. – 100 с.

ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ»

1. Вергунова І.М. Системне моделювання в економіці. – К. : ТОВ «Наш формат», 2016. – 134 с.
2. Вовк В.М., Зомчак Л.М. Оптимізаційні методи і моделі : Навч. посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 360 с.
3. Григорків В.С. та ін. Оптимізаційні методи та моделі: вибрані завдання для тематичного контролю: навч. посіб. - Чернівці: ДрукАрт, 2013. - 168с
4. Кузьмичов А.І. Оптимізаційні методи і моделі: практикум в Excel: Навч. пос.– К.: ВПЦ АМУ, 2013. – 438 с.
5. Лугінін О. Є. Економіко-математичне моделювання. Навчальний посібник для ВНЗ / О. Є. Лугінін, В. М. Фомішена. – К.: Знання, 2011. – 342 с.
6. Математичні методи в економіці: навч. посіб. / І.С.Благун, В.П.Кічор, Р.В.Фещур, С.Й.Воробець; за ред.. В.П.Кічора; Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 264с.
7. Скицько А.І. Економіко-математичне моделювання : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / А.І. Скицько, О.В. Маслюченко. - Чернівці : Технодрук, 2014. – 230 с.
8. Фещур Р.В., Кічор В.П., Олексів І.Я. та ін. Економіко-математичне моделювання: Навч. посібник — Львів: Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. – 340 с.